

Myocastor coypus Molina (1782)

این جونده بزرگ در سال ۱۳۴۷ برای اولین بار بوسیله آقای کاظم دمنابی از رودخانه ارس نزدیک اصلاندوز در دشت مغان بدست آمد. وجود این جونده در شمال ایران قدری بعید بنظر میرسد. بامطالعاتی که بعمل آمد معلوم شد که حدود ۴۰ سال قبل تعدادی از این جونده را از کشور شیلی به ارمنستان و قفقاز و تاجیکستان شوروی وارد کرده و در برخی از رودخانه ها از جمله رودخانه ارس رها ساخته اند تا از پوست آن استفاده نمایند. بتدریج این حیوان با شرایط آب و هوایی نواحی جنوبی ارمنستان (رودخانه ارس) سازش نموده و زیاد شده است و از طریق همین رودخانه بطرف نیزارهای ساحل ارس به کشور ما وارد شده است.

مشخصات :

این جونده از خانواده Myocastoridae میباشد و حیوانی است نسبتاً درشت تا حدود ۶۰ سانتیمتر طول (نمونه موجود ۵۲۵ میلیمتر است) و وزن آن تا ۸ کیلوگرم (نمونه موجود ۵/۸ کیلوگرم) وزن دارد. بین انگشتان پنجه پای عقب پرده شناور دارد و در نتیجه برای زندگی در آب و خشکی مستعد است. پای عقب قدری بلندتر از پای جلو بوده و خیلی قویتر است. پای جلو دارای چهار انگشت طبیعی و یک انگشت ناقص است. پنجه پای عقب دارای پنج انگشت است که چهار عدد آن با پرده شناور بهم متصل است و انگشت پنجمی (خارجی) آزاد است. طول دم از طول بدن کمتر است. شکل دم استوانه ای و بوسیله پوست فلس مانندی پوشیده است و دازای تعداد کمی هم مو است.

رنگ بدن یکدست و برنگ قهوه ای مایل به بور میباشد و در طرفین بدن رنگ روشن تر میشود. غدد شیری به تعداد ۴ - ۵ جفت میباشد و در نرو ماده ها غدد آنال درشتی دیده میشود که از خود بوئی متضاعد مینمایند. جمجمه از طرف بالا فشرده شده قسمت صورت کوتاهتر از قسمت مغزی است. Orbita کوچک است. دندان آسیاب در هر فک ۴ عدد ($M-\frac{3}{1}$ و $P-\frac{1}{1}$) میباشد. چینها خیلی برجسته نیست. دندانهای ثنیا قوی هستند.

مناطق انتشار :

نیزارها و جنگلهای سواحل رودخانه‌های مناطق سوتروپیک و جنوب مناطق تروپیکال آمریکای جنوبی زندگی میکند. به جنوب اروپای غربی و اتحاد جماهیر شوروی آورده شده است تا بطور آزاد و یا نیمه آزاد نسبت به پرورش آن اقدام نمایند.

در ایران تاحال دو نمونه بالغ و سه نمونه کوچک بدست آمده است که سه نمونه آن در مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی نگهداری شده و دو نمونه در آزمایشگاه تبریز میباشد در محل آنرا بنام « سوآیسی » « Sou - Ayssi » مینامند.

بیولوژی :

هنوز بیولوژی آن در شرایط ایران بررسی نشده است و آنچه تاحال مشاهده شده است ازنی‌ها و علوفه ساحل رودخانه ارس تغذیه مینماید. لانه‌های خود را در بین نیزارها در ساحل میسازد. آنچه در خارج مشاهده شده است موشهای پنج ماهه بالغ شده و مدت آبستنی ۱۲۸-۱۳۳ روز بوده و در عرض سال یک ماده سه مرتبه بچه میزاید و بطور متوسط در هر زایمان ۴ (۱-۱۰) بچه تولید میکند.

چنانچه مطالعاتی در این باره بعمل آید و حیوان مفیدی تشخیص داده شود جا دارد تعدادی از آنرا به سواحل رودخانه‌های مازندران و گیلان منتقل نمود و بعدها با شکار آن میتوان به درآمد کشاورزان منطقه و بالتجیه به درآمد کشور افزود.